

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут управління, економіки та
природокористування
Кафедра публічного управління та економіки**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту
_____ **В.Г. Горник**
_____ 2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ЕКОНОМІКА ТА ВРЯДУВАННЯ”**

освітній рівень Магістр

галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

освітня програма Публічне управління та адміністрування

тип дисципліни Обов’язкова

Київ – 2020 рік

Розробник: В.В. Шпачук, д.держ.упр., професор, професор кафедри публічного управління та економіки

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного управління та економіки

Протокол від 17 листопада 2020 року № 5

Завідувач кафедри публічного
управління та економіки

С.О.Кравченко

Погоджено:
Гарант освітньої програми

О.Я. Немирівська

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>		<i>Розподіл годин за навчальним планом</i>		
Кількість кредитів:	4	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	120		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	1	Лекції:	16	6
Семестр:	2	Практичні заняття:	-	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	2	Семінарські заняття:	14	6
самостійна робота:	6	Самостійна робота:	90	108
Форма підсумкового контролю:	Екзамен	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри публічного управління та економіки, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою kaf_pue@tnu.edu.ua.

2. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

Препозит:	Постпозит
Основи публічного управління Публічна служба Політика в публічному управлінні	Прийняття рішень в публічному управлінні Реформи держави та суспільства

Мета вивчення дисципліни:

Формування у студентів знань з питань врядування й економічного розвитку держав; набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур урядування у економічному вимірі.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН 1. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основи та технології прийняття управлінських рішень, організувати процеси розробки та впровадження рішень щодо політики в публічному управлінні.

ПРН 8. Розробляти пропозиції щодо напрямів економічної політики та механізмів її реалізації, проекти бюджетів різних рівнів, заходи щодо управління фінансами у органах публічної влади з урахуванням засад належного врядування.

ПРН 19. Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення

дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)				
ФК 1. Здатність аналізувати політику в публічному управлінні, розробляти рішення щодо політики та механізми їх впровадження	ПРН 1	ПРН 1 ПРН 19		ПРН 1 ПРН 19
ФК 8. Здатність до визначення напрямів економічної політики та механізмів її реалізації, формування бюджетів різних рівнів, управління фінансами у органах публічної влади з урахуванням засад належного врядування	ПРН 8	ПРН 8 ПРН 19		ПРН 8 ПРН 19

Зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ВРЯДУВАННЯ ЯК СИСТЕМНЕ ЯВИЩЕ У СУСПІЛЬСТВІ ТА ЙОГО ЕКОНОМІЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ

Тема 1.1. Предмет, методологічна основа дисципліни «Економіка та врядування».

Основні підходи до розуміння публічного врядування та його еволюція. Методологічна основа публічного врядування. Економіка і врядування як напрям наукових досліджень, сукупність знань та навчальна дисципліна. Три взаємопов'язані виміри врядування: політичне, економічне, соціальне. Концепція належного врядування як гарантія рівних можливостей та соціальної і економічної справедливості. Базові характеристики та принципи належного врядування. Оцінювання управління територіями на основі критеріїв належного врядування. Оцінювання роботи посадових осіб місцевого самоврядування на основі критеріїв «good governance». Регіональне врядування.

Тема 1.2. Порівняльний аналіз публічного управління розвитком економічних систем.

Основні питання організації господарського життя суспільства. Економічні цілі та особливості їх реалізації в сучасній Україні. Ефективність економіки та її фактори; якість, показники, перспективи економічного зростання. Економічна система: сутність, властивості, структура. Технологічна, галузева, секторальна, функціональна структура економічних систем. Економічна конституція. Господарський устрій та його елементарні форми. Фактори виробництва та умови соціально-економічного середовища. Механізми координації господарського життя суспільства та їх місце в структурі публічного управління економічним розвитком. Організація і функціонування економічних систем суспільства як чинники розвитку публічного управління господарськими процесами. Взаємозв'язок публічного управління і адміністрування, державного регулювання економіки та економічної політики. Багатокритеріальний характер порівняння економічних систем. Порівняльні

характеристики основних типів економічних систем. Національні моделі економічних систем. Економічні трансформації як об'єкт публічного управління. Використання механізмів нового публічного менеджменту для розвитку сучасних економічних систем.

Тема 1.3 Сучасний вибір стратегії трансформації економічної системи України в процесі глобальних структурних зрушень.

Теоретичні засади дослідження системних трансформацій економіки і суспільства. Економічні трансформації як об'єкт публічного управління та адміністрування. Основні тенденції і фази трансформації сучасних економічних систем. Стратегії, моделі, пріоритети та результати політики ринкових реформ у постсоціалістичних країнах. Глобалізаційний та інтеграційний вектори економічних перетворень. Інституційні механізми трансформації економічних систем. Сучасний вибір стратегії трансформації економіки і суспільства для України в процесі глобальних структурних зрушень. Глобалізація, інтеграція та нові розмежування як чинники внутрішньосистемної трансформації національної економіки. Формування ефективної системи публічного управління економічними трансформаціями. Стратегічні пріоритети економічних та інституційних перетворень національної економіки у контексті європейського вибору.

Тема 1.4 Лідерство в економічному врядуванні та можливості застосування елементів і концепцій new public management і public governance на регіональному рівні та в містах України.

Лідерство в економічному врядуванні та можливості застосування елементів і концепцій new public management і public governance на регіональному рівні та в містах України. Моделі децентралізованого управління: міжнародний досвід. Аналіз світових моделей децентралізованого управління. Сучасні підходи до модернізації управління. Реформа публічного врядування у Європі. Модель нового публічного менеджменту. Моделі респонсивного менеджменту. Мережна модель. Критерії для порівняння політико-адміністративних систем. Застосування технології організації конкурсів, створення муніципальних підприємств (агенцій), управління контрактом, системи ваучерів, тощо. Зміна способу мислення муніципальних службовців. Електронне врядування. Інформатизація публічного управління. Практичне застосування технологій публічно-приватного та міжмуніципального партнерства: європейський, світовий, український досвід.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ВРЯДУВАННЯ ТА ЙОГО РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ

Тема 2.1. Мікро- та макроекономіка для розроблення публічної політики.

Мікро- та макро-економіка для розроблення публічної політики. Мікроекономічний вибір і ефективність конкурентних ринків. Раціональна поведінка і теорія корисності. Рішення споживачів за умов ризику. Теорія фірми в мікроекономічному аналізі. Поведінка фірми на конкурентному ринку. Ринки праці, землі та капіталу. Теорії розвитку економіки. Вплив інфляції на перерозподіл доходів. Рівень інфляції в Україні та країнах Європейського Союзу. Економічні наслідки безробіття. Європейські та світові проблеми безробіття. Теорії ринку праці. Причини та наслідки нерівності у суспільстві. Показники вимірювання нерівності. Аналіз ринку праці в Україні та країнах ЄС.

Тема 2.2. Економічні аспекти аналізу публічної політики. Аналіз вигід і витрат.

Аналіз вигід і витрат. Публічна політика як процес. Універсальні критерії оцінювання публічної політики. Етапи аналізу вигід і витрат. Кількісне оцінювання вигід і витрат. Суспільні інвестиційні проекти. Методи визначення ставки дисконту. Концепція ефективності і публічна політика на конкурентних ринках. Загальна рівновага і ефективність

конкурентного ринку. Вплив податків на стан ринкової рівноваги. Концепція ефективності за Парето в аналізі вигід і витрат.

Тема 2.3 Публічні фінанси та фінансовий менеджмент.

Публічні фінанси та фінансовий менеджмент. Публічні фінанси як складова фінансової системи. Державна фінансова та механізм її реалізації. Організаційні основи управління публічними фінансами. Публічні доходи та публічні видатки. Основні елементи системи публічних фінансів. Держава, ринок та економічна ефективність. Суспільні товари, публічні ефекти та державна політика. Теорія суспільного вибору та економіка добробуту. Аналіз вигод та втрат у публічних фінансах. Державні фінанси та монетарна політика. Суспільний вибір та особливості забезпечення суспільними благами в глобальній економіці. Проблема «розрідження демократії» при ухваленні політико-економічних рішень. Бюджетні реформи як реакція на прояви світової фінансової кризи та фіскальний федералізм. Вплив лобізму на функціонування суспільного сектору економіки та публічні фінанси. Пріоритетні напрями реформ суспільного сектору економіки України з урахуванням міжнародного досвіду.

Тема 2.4 Інформаційна економіка та публічне управління: безпеківі виклики та можливості становлення належного економічного врядування в Україні.

Інформаційна економіка та публічне управління: безпекові виклики та можливості становлення належного економічного врядування в Україні. Теорія інформаційного суспільства. Інформаційна економіка. Економіка знань. Мережева економіка. Інформаційно-комунікаційні технології. Глобалізація як передумова розвитку інформаційної економіки. Інформаційна інфраструктура економіки. Інформаційна (цифрова) нерівність – новий вид соціальної диференціації. Інформатизація органів публічної влади. Електронне врядування в інформаційному суспільстві. Електронний документообіг. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень.

3. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

ДЕННА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/лаб.	сем.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Врядування як системне явище у суспільстві та його економічна організація					
Тема 1.1. Предмет, методологічна основа дисципліни «Економіка та врядування».	14	2			12
Тема 1.2. Порівняльний аналіз публічного управління розвитком економічних систем	16	2		2	12
Тема 1.3. Сучасний вибір стратегії трансформації економічної системи України в процесі глобальних структурних зрушень	16	2		2	12
Тема 1.4. Лідерство в економічному врядуванні та можливості застосування елементів і концепцій new public management і public governance на регіональному	14	2		2	10

рівні та в містах України.					
Разом за розділом 1	60	8		6	46
Розділ 2. Практичний досвід врядування та його результативність					
Тема 2.1. Мікро- та макроекономіка для розроблення публічної політики	14	2			12
Тема 2.2. Економічні аспекти аналізу публічної політики. Аналіз вигід і витрат	16	2		4	10
Тема 2.3. Публічні фінанси та фінансовий менеджмент	14	2		2	10
Тема 2.4. Інформаційна економіка та публічне управління: безпекові виклики та можливості становлення належного економічного врядування в Україні	16	2		2	12
Разом за розділом 2	60	8		8	44
Екзамен				2	
Усього годин	120	16		14	90

ЗАОЧНА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/лаб.	сем.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Врядування як системне явище у суспільстві та його економічна організація					
Тема 1.1. Предмет, методологічна основа дисципліни «Економіка та врядування».	14	2			12
Тема 1.2. Порівняльний аналіз публічного управління розвитком економічних систем	16	2			14
Тема 1.3. Сучасний вибір стратегії трансформації економічної системи України в процесі глобальних структурних зрушень	16			2	14
Тема 1.4. Лідерство в економічному врядуванні та можливості застосування елементів і концепцій new public management і public governance на регіональному рівні та в містах України.	14				14
Разом за розділом 1	60	4		2	54
Розділ 2. Практичний досвід врядування та його результативність					
Тема 2.1. Мікро- та макроекономіка для розроблення публічної політики	14	2			12
Тема 2.2. Економічні аспекти аналізу публічної політики. Аналіз вигід і витрат	16			2	14
Тема 2.3. Публічні фінанси та фінансовий менеджмент	14			2	12
Тема 2.4. Інформаційна економіка та публічне управління: безпекові виклики та можливості становлення належного економічного врядування в Україні	16				16
Разом за розділом 2	60	2		4	54
Екзамен				2	
Усього годин	120	6		6	108

4. Організація самостійної роботи студентів

4.1. Підготовка до семінарських занять

Тема 1.2. Порівняльний аналіз публічного управління розвитком економічних систем

Питання до семінарського заняття

1. Теоретичні підходи до розуміння публічного врядування та його еволюція.
2. Методологічна основа публічного врядування. Політика в публічному управлінні як системна діяльність.
3. Економіка і врядування як напрям наукових досліджень, сукупність знань та навчальна дисципліна.
4. Економічна система: сутність, властивості, структура.
5. Ефективність економіки та її фактори; якість, показники, перспективи економічного зростання.
6. Механізми координації господарського життя суспільства та їх місце в структурі публічного управління економічним розвитком.
7. Організація і функціонування економічних систем суспільства як чинники розвитку публічного управління господарськими процесами.
8. Багатокритеріальний характер порівняння економічних систем. Порівняльні характеристики основних типів економічних систем.
9. Національні моделі економічних систем.
10. Використання механізмів нового публічного менеджменту для розвитку сучасних економічних систем.

Тема 1.3. Сучасний вибір стратегії трансформації економічної системи України в процесі глобальних структурних зрушень

Питання до семінарського заняття

1. Теоретичні засади дослідження системних трансформацій економіки і суспільства.
2. Економічні трансформації як об'єкт публічного управління та адміністрування.
3. Основні тенденції і фази трансформації сучасних економічних систем.
4. Стратегії, моделі, пріоритети та результати політики ринкових реформ у постсоціалістичних країнах.
5. Глобалізація, інтеграція та нові розмежування як чинники внутрішньосистемної трансформації національної економіки.
6. Формування ефективної системи публічного управління економічними трансформаціями.
7. Стратегічні пріоритети економічних та інституційних перетворень національної економіки у контексті європейського вибору.

Тема 1.4. Лідерство в економічному врядуванні та можливості застосування елементів і концепцій new public management і public governance на регіональному рівні та в містах України.

Питання до семінарського заняття

1. Моделі децентралізованого управління: міжнародний досвід.
2. Модель нового публічного менеджменту.
3. Моделі респонсивного менеджменту. Мережна модель.
4. Критерії для порівняння політико-адміністративних систем.
5. Лідерство в економічному врядуванні.
6. Застосування технології організації конкурсів, створення муніципальних підприємств (агенцій), управління контрактом, системи ваучерів, тощо.
7. Практичне застосування технологій публічно-приватного та міжмуніципального партнерства: європейський, світовий, український досвід.

Тема 2.2 Економічні аспекти аналізу публічної політики. Аналіз вигід і витрат

Питання до семінарського заняття

1. Мікроекономічний вибір і ефективність конкурентних ринків.
2. Раціональна поведінка і теорія корисності.
3. Рішення споживачів за умов ризику. Теорія фірми в мікроекономічному аналізі.
4. Ринки праці, землі та капіталу.
5. Публічна політика як процес.
6. Універсальні критерії оцінювання публічної політики.
7. Концепція ефективності і публічна політика на конкурентних ринках.
8. Загальна рівновага і ефективність конкурентного ринку.
9. Вплив податків на стан ринкової рівноваги.
10. Концепція ефективності за Парето в аналізі вигід і витрат.
11. Суспільні інвестиційні проекти.

Тема 2.3 Публічні фінанси та фінансовий менеджмент.

Питання до семінарського заняття

1. Публічні фінанси як складова фінансової системи.
2. Державна фінансова політика та механізм її реалізації..
3. Аналіз вигід та втрат у публічних фінансах.
4. Основні елементи системи публічних фінансів.
5. Бюджетні реформи як реакція на прояви світової фінансової кризи та фіскальний федералізм.
6. Вплив лобізму на функціонування суспільного сектору економіки та публічні фінанси.
7. Пріоритетні напрями реформ суспільного сектору економіки України з урахуванням міжнародного досвіду.

Тема 2.4 Інформаційна економіка та публічне управління: безпекові виклики та можливості становлення належного економічного врядування в Україні

Питання до семінарського заняття

1. Інформаційно-комунікаційні технології.
2. Глобалізація як передумова розвитку інформаційної економіки.
3. Інформаційна економіка.
4. Економіка знань.
5. Мережева економіка. Інформаційна інфраструктура економік.
6. Інформаційна (цифрова) нерівність – новий вид соціальної диференціації.
7. Електронне врядування в інформаційному суспільстві.

4.2. Матеріали для самоконтролю

Робота студента у межах навчальної дисципліни "Економіка та врядування" передбачає написання та захист ним творчої роботи до кожного розділу на одну з передбачених переліком тем за власним вибором. Виконання цієї роботи зорієнтоване на практичне застосування знань і розвиток вмінь, здобутих в процесі лекційних і семінарських занять, самостійного опрацювання навчальних матеріалів. Творча робота висвітлює результати самостійного обдумування слухачами актуальних економічних проблем врядування в Україні. Викладення необхідних матеріалів повинно бути лаконічним, чітко сформульованим і відповідати суті проблеми. Результатом написання творчої роботи є обґрунтований авторський висновок щодо обраної тематики і можливі рекомендації для розв'язання проблеми.

Вимоги до захисту творчої роботи:

- творча робота повинна бути підготовлена кожним студентом індивідуально;

- виконана творча робота надається у електронному вигляді (файлом) викладачеві не пізніше, ніж за 2 тижні до початку екзаменаційної сесії;
- друкований варіант творчої роботи надається студентом під час захисту;
- результати написання творчої роботи презентуються студентом під час екзаменаційної сесії у формі короткої доповіді та відповідей на поставлені запитання;
- на захисті для доповіді надається 5 хв.

Структура творчої роботи.

У структурі творчої роботи виділяються такі основні складові частини.

1. Постановка проблеми:
 - короткий аналіз сучасного стану публічного управління у частині, що стосується обраної теми есе, виділення суперечностей та недоліків, що зумовлюють проблему;
 - чітке формулювання проблеми відповідно до виділених суперечностей та недоліків, основні складові проблеми;
 - негативні наслідки того, що проблема не вирішується.
2. Шляхи вирішення проблеми:
 - визначення підходів до вирішення проблеми;
 - опис конкретних шляхів реалізації обраних підходів.
3. Значення для практики:
 - позитивні зміни у галузі публічного управління внаслідок реалізації запропонованих підходів;
 - позитивне значення цих змін для розвитку відкритого врядування.
4. Висновки, що коротко відображають результати проведеного слухачем дослідження проблеми.
5. Перелік використаних джерел, оформлених згідно із вимогами.

Вимоги до оформлення творчої роботи.

Творча робота має бути роздрукована на білому папері стандартного формату А4. Розмір шрифту – 14 кегель, міжрядковий інтервал – 1,5, поля – 2 см з усіх боків. Титульний аркуш творчої роботи повинен мати такий зміст: назва університету; назва інституту; назва кафедри; назва навчальної дисципліни; тема творчої роботи; прізвище, ім'я, по батькові студента, курс, шифр академічної групи; рік написання творчої роботи. За титульним аркушем слідує план творчої роботи, в якому треба виділити всі її структурні частини. У плані праворуч позначаються номери сторінок початку кожного пункту. Обсяг творчої роботи визначається вмінням слухача стисло і водночас вичерпно розкрити тему: показати значення проблеми, що розглядається, оцінити, як вона висвітлюється в спеціальній літературі та розв'язується на практиці, зробити висновки та обґрунтувати власні пропозиції. Обсяг роботи – 15-20 сторінок. Обов'язкова вимога: чітке посилання на джерела інформації. Всі цифри, факти, теорії, думки вчених, цитати повинні мати посилання у вигляді [2, с. 54] (перша цифра означає номер джерела у наведеному в кінці реферату списку літератури, а друга цифра – номер сторінки у цьому джерелі). Бажано використовувати в творчій роботі таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо. Список використаної літератури (не менше 7 джерел) оформляється згідно з діючими правилами. Якщо інформація взята з мережі Інтернет, потрібно, як і для звичайної літератури, вказати автора, назву статті, а потім навести адресу сайту в Інтернеті. У творчій роботі мають бути обов'язково авторські пропозиції щодо вирішення проблеми, що розглядається. До тексту творчої роботи додається презентація у форматі Microsoft Power Point обсягом 10-12 слайдів, що відображає основні положення творчої роботи відповідно до його структури.

Перелік тем творчих робіт до розділу 1

1. Теоретичні підходи до визначення категорії публічне врядування.
2. Сучасне управління державою: шлях до Доброго врядування.
3. Європейські управлінські традиції.
4. Модель нового публічного менеджменту.

5. Моделі респонсивного менеджменту.
6. Форми сучасного врядування та економічного розвитку держав.
7. Правові та неправові форми врядування.
8. Моделі децентралізованого управління: міжнародний досвід.
9. Європейські управлінські традиції.
10. Аналіз світових моделей децентралізованого управління.
11. Сучасні підходи до модернізації управління.
12. Модель децентралізації врядування Великобританії (Вестмінстерська модель), США (американська модель).
13. Реформа публічного врядування у Європі.
14. Європейські стандарти правотворчого процесу.
15. Європейський досвід стандартизації.
16. Загальноприйняті вимоги до правотворчого процесу. Європейські стандарти у проведенні консультацій.
17. «Технологія» проведення консультацій у ЄС.
18. Лобіювання в рамках європейської ініціативи з прозорості. Залучення громадян до лобіювання у європейському врядуванні.
19. Принципи європейської системи стандартизації.
20. Інституційно-нормативне забезпечення функціонування європейської системи стандартизації.
21. Запровадження систем управління якістю.
22. Співробітництво ЄС з Україною.
23. Менеджмент людських ресурсів у ЄС та захист прав людини.
24. Компетенційний підхід менеджменту людських ресурсів у ЄС.
25. Сучасні підходи до реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції.
26. Компетенції державного службовця. Європейські та міжнародні стандарти захисту прав людини. Європейські та міжнародні стандарти захисту прав трудових мігрантів.
27. Практичний досвід врядування та його результативність.
28. Форми сучасного врядування та економічного розвитку держав.
29. Тенденції децентралізації управління в Італії, Франції, Великобританії.
30. Розробка моделей і практичний досвід децентралізації управління східноєвропейських країн – Республіці Польщі, Чеській, Словацькій республіці та в Угорщині.
31. Інституційні рішення регіонального співробітництва східноєвропейських країн.
32. Управління проектом циклом державних політик і програм.
33. Регулювання конкуренції як особлива діяльність держави. Економічні моделі розвитку суспільства.
34. Лідерство в економічному врядуванні та можливості застосування елементів і концепцій new public management і public governance на регіональному рівні та в містах України.

Перелік тем творчих робіт до розділу 2

1. Економічні моделі розвитку суспільства.
2. Моделі економічного розвитку.
3. Ринкова організація економіки.
4. Сутність, функції, структура та інфраструктура ринку.
5. Механізм ринкового саморегулювання.
6. Моделі економічної трансформації.
7. Сучасний вибір стратегії трансформації економічної системи України в процесі глобальних структурних змін.
8. Сучасні тенденції і суперечності глобалізації світового господарства та фінансових ринків.

9. Держава, ринок та економічна ефективність.
10. Економічна теорія та державна політика.
11. Основні поняття теорії суспільного вибору.
12. Основні поняття блага та учасники, потреби та можливості.
13. Принципи аналізу рішень учасниками економічного процесу.
14. Використання економічних моделей в аналізі рішень.
15. Публічні фінанси як складова фінансової системи.
16. Державна фінансова та механізм її реалізації.
17. Організаційні основи управління публічними фінансами. Публічні доходи та публічні видатки.
18. Основні елементи системи публічних фінансів.
19. Держава, ринок та економічна ефективність.
20. Суспільний вибір та особливості забезпечення суспільними благами в глобальній економіці.
21. Проблема «розрідження демократії» при ухваленні політико-економічних рішень.
22. Пріоритетні напрями реформ суспільного сектору економіки України з урахуванням міжнародного досвіду.

4.3. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

4.4. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. Сутність поняття публічне врядування.
2. Теоретичні підходи до визначення категорії публічне врядування.
3. Основні підходи до розуміння публічного врядування та його еволюція.
4. Співвідношення понять економіка та врядування.
5. Економіка і врядування як напрям наукових досліджень та навчальна дисципліна.
6. Сутність поняття належне врядування.
7. Принципи Доброго врядування.
8. Сучасне управління державою: шлях до Доброго врядування.
9. Європейські принципи належного врядування та реформа системи органів виконавчої влади в Україні.
10. Децентралізація управління.
11. Європейські управлінські традиції.
12. Світові моделі децентралізованого управління.
13. Сучасні підходи до модернізації управління.
14. Модель нового публічного менеджменту.
15. Моделі респонсивного менеджменту.
16. Мережна модель.
17. Критерії для порівняння політико-адміністративних систем.
18. Стандарти європейського врядування.
19. Форми сучасного врядування та економічного розвитку держав.
20. Класифікація форм адміністративної діяльності.
21. Правові та неправові форми врядування.
22. Управління проектом циклом державних політик і програм.
23. Організація і функціонування економічних систем суспільства як чинник розвитку публічного управління господарськими процесами.
24. Головні економічні проблеми.
25. Економічний розвиток і економічне зростання.
26. Класифікація економічних систем.
27. Публічне управління розвитком економічних систем.
28. Моделі економічного розвитку.

29. Ринкова організація економіки.
30. Сутність, функції, структура та інфраструктура ринку.
31. Механізм ринкового саморегулювання.
32. Моделі економічної трансформації.
33. Сучасний вибір стратегії трансформації економічної системи України в процесі глобальних структурних змін.
34. Сучасні тенденції і суперечності глобалізації світового господарства та фінансових ринків.
35. Держава, ринок та економічна ефективність.
36. Економічна теорія та державна політика.
37. Основні поняття теорії суспільного вибору.
38. Основні поняття блага та учасники, потреби та можливості.
39. Принципи аналізу рішень учасниками економічного процесу.
40. Використання економічних моделей в аналізі рішень.
41. Застосування моделі попиту і пропозиції та концепції еластичності в аналізі політики.
42. Сутність фінансів як економічної категорії. Історія виникнення й еволюції публічних фінансів.
43. Історія виникнення і розвитку ресурсного забезпечення регіонів в Україні.
44. Сучасна фінансова система України, її склад і структура.
45. Державні фінанси: системи та підсистеми, їх взаємодія.
46. Управління процесами формування коштів державних цільових фондів: зарубіжний досвід для України.
47. Моніторинг і оцінювання ефективності та якості соціального захисту населення.
48. Роль міжнародних фінансово-кредитних організації у кредитуванні державної заборгованості. Специфіка управління державним боргом у різних країнах світу.
49. Система інформаційного забезпечення публічного фінансового менеджменту.
50. Інноваційні підходи формування ресурсів регіонів в умовах реформування.
51. Функції та завдання системи інформаційного забезпечення публічного фінансового менеджменту .
52. Інвестиційний портфель територіальної громади: методи і можливості його формування.
53. Права і обов'язки органів місцевого самоврядування щодо фінансового забезпечення територіальних громад.
54. Аналіз ризиків і загроз територіальних громад (регіонів) щодо їх ресурсного забезпечення.
55. Формування податкової політики як основного важеля впливу на розвиток держави і суспільства.
56. Фінансове забезпечення охорони здоров'я в регіоні і територіальних громадах в умовах децентралізації.
57. Фінансове забезпечення освіти в регіоні і територіальних громадах в умовах децентралізації.
58. Фінансове забезпечення формування і розвитку інфраструктури в регіоні і територіальних громадах в умовах децентралізації.
59. Світовий досвід ресурсного забезпечення регіонів і територіальних громад і його адаптація в Україні.
60. Альтернативні джерела формування місцевих бюджетів в Україні.
61. Застосування електронних інструментів у процесі формування і контролю ресурсного забезпечення регіонів (територіальних громад).
62. Процес формування і реалізації фінансової політики. Відповідь надати у контексті сучасних суспільно-економічних процесів.
63. Суперечності планування видаткової частини державного бюджету та напрями їх вирішення.

64. Класифікація державних цільових фондів і джерел їх фінансування: світовий і національний досвід.
65. Заходи, методи, форми організації та використання фінансів для забезпечення економічного і соціального розвитку суспільства.
66. Правова основа та напрями реалізації фінансової політики.
67. Прогнозування видатків Зведеного бюджету України.
68. Управління державним боргом як складова фінансової безпеки держави.
69. Державний сектор економіки як складова управління державними фінансами.
70. Контроль за правильністю складання та виконання кошторисів бюджетних установ.
71. Можливості застосування елементів і концепцій new public management і public governance в містах України.

5. Критерії та система оцінювання результатів навчання

5.1. Політика курсу

Відвідування лекційних занять є добровільним, проте враховується при підсумковому контролі шляхом задавання додаткових запитань за відповідним матеріалом.

Відвідування семінарських занять є обов'язковим, їх пропуск автоматично знижує підсумкову оцінку за курсом, оскільки на відповідні семінари студент не отримує балів.

Політика академічної доброчесності визначається згідно з Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського.

5.2. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Денна форма навчання

Поточний контроль								Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1				Розділ 2					
C1.2	C1.3	C1.4	TP1	C2.2	C2.3	C2.4	TP2	40	100
5	5	5	15	5	5	5	15		

C1.2,... C2.4 – семінари до тем розділів

TP1, TP2 – творчі роботи до розділів

Заочна форма навчання

Поточний контроль					Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1		Розділ 2				
C1.3	TP1	C2.2	C2.3	TP2	40	100
10	15	10	10	15		

C1.3,... C2.3 – семінари до тем розділів

TP1, TP2 – творчі роботи до розділів

5.3. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним

			критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Не передбачено.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Бодров В. Г. Державне регулювання економіки та економічна політика : навч. посіб. / В. Г. Бодров, О. М. Сафронова, Н. І. Балдич. – К. : Академія, 2010. – 520 с.
2. Державне управління в економічній сфері : навч. посіб. / А. О. Дегтяр, М. В. Гончаренко, М. М. Коваленко, С. В. Майстро ; за заг. ред. д.держ.упр., проф. А.О. Дегтяра. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2014. – 244 с.
3. Економічна теорія. Мікроекономіка : підручник / [В. М. Тарасевич та ін.] ; за ред. В. М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 134 с..
4. Колодій А. Ф., Буник М.З., Петровський П.М. та ін. Демократичне урядування і публічне адміністрування: проблеми вимірювання й аудиту. Науково-методичний посібник. Київ: НАДУ, 2011. - 56 с.
5. Крайник О. П., Третяк Г. С. Сучасна економічна теорія [Текст] : навч. посіб. / О. П.Крайник, Г. С. Третяк. – вид. 2-ге, доп. і перроб. – Львів: ЛПІДУ НАДУ, 2012. – 240 с.
6. Публічне врядування : навчальний посібник / Л.Ю. Гордієнко, С.В. Лукашев. -Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. - 388 с.
7. Савченко В. Ф. Національна економіка : навч. посіб. / В. Ф. Савченко. – К. : Знання, 2011. – 309 с.
8. Стандарти європейського врядування : навч. посіб. / авт. кол. : І. А. Грицяк, О. Ю. Оржель, С. М. Гладкова та ін.; за заг. ред. І. А. Грицяка. - К.: НАДУ, 2011. - 184 с.
9. Yakymchuk A. Economics and Governance : Monograph. - Warsaw : International Institute of Innovations «Science- Education-Development», 2017. - 228 p.

Додаткова література

1. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України // Відомості Верховної Ради. - 2000. № 48. - С.400.
2. Про джерела фінансування органів державної влади: Закон України від 20.06.1999 р. № 783-ХІУ // Урядовий кур'єр. - 1999. - № 165.
3. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег / Джон Мейнард Кейнс. –М., 1976. – 453 с.
4. Лист Фридрих. Национальная система политической экономии [Електронний ресурс]:Електронная библиотека RoyalLib.com. – Режим доступу:http://royallib.com/book/list_fridrih/natsionalnaya_sistema_politicheskoy_ekonomii.html.
5. Мочерний С.В. Економічна теорія: навч. посіб. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 640 с.
6. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики[Текст] / Д. Норт. Пер. с англ. А.Н. Нестеренко; предисл. и науч. ред. Б.З. Мильнера.–М.: Фонд экономической книги “Начала”, 1997. – 180 с.
7. Публічне адміністрування в Україні: [Навч. посібник] / [за заг. ред. В.В. Корженка, Н.М. Мельтюхової - Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. - 306 с.
8. Слухай С. В. Інституційні передумови розвитку української економіки під кутом зору теорії фіскального федералізму другої генерації // Фінанси України. – 2013. – № 5.
9. Слухай С. В. Efficacy of inter-regional fiscal equalization policy in Ukraine // Сучасні проблеми прогнозування розвитку складних соціально-економічних систем : Монографія

/ За ред. О.І.Черняка, П.В.Захарченка. – Бердянськ, 2014. – С. 148-170.

11. Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
2. Законодавство України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Національна бібліотека ім. В. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>.
5. Електронний ресурс розміщення в цифровому репозиторії [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/MySql/>.